

Pentekostna iskustva vjere

Bernard Mikulić

Visoko evanđeosko teološko učilište, Osijek

bernard.mikulic@gmail.com

UDK 27-4:277:279.15

Stručni članak

Primljeno: 2, 2014.

Prihvaćeno: 4, 2014.

Sažetak

U radu se raspravlja o pentekostnom iskustvu vjere i značenju koje to iskustvo ima za obogaćivanje života vjernika. Rad ukazuje na dva nivoa spoznaje ili kratko nazvana 'iskustva vjere': religiozno iskustvo vjere i veliko predanje. Iskustva vjere, ne samo što mogu biti iskustveno različita, već su različita po intenzitetu i dubini iskustva. Ovaj rad prvo razmatra što je vjera, što iskustvo vjere, a potom što smatramo pod iskustvom vjere. U prvom dijelu se raspravlja o općim iskustvima vjere, posebice se razmatra razlika između religioznog iskustva i iskustva, kako smo ga nazvali, velikog predanja. Drugi dio članka sadrži pregled značenja velikog predanja, tj. iskustva djelovanja Duha Svetoga u vjerniku.

Ključne riječi: vjera, iskustvo, predanje, razum, duša, obraćenje, spasenje, ljubav, Duh Sveti

Uvod

Suvremeni sociolozi religije suglasni su da je fenomen vjere suviše složen, slojevit i fluidan, da zapravo traži ne samo analizu mnogih dimenzija, atributa i aspekata nego i više različitih teorijskih pristupa (Tadić, 1998, 361). I dok autori poput Spinoze inzistiraju na tome da vjera ne traži istinu, koliko traži pobožnost, te kako bi sve trebalo podčiniti razumu i racionalnom objašnjenju (Spinoza, 1957, 4), to je nemoguće, jer da bismo razumjeli nadnaravnog Boga, trebamo tražiti da ga razumijemo i u svjetlu nadnaravnog, osobnog iskustva. Iz tih razloga, Buber

primjerice, predlaže uvođenje 'Ja – Ti odnosa': naime, "Boga se ne nalazi, ako se ostaje u svijetu, Boga se ne nalazi ako se izlazi iz svijeta. Tko čitavim bićem ide prema svome Ti i sve biće svijeta njemu prinosi, taj nalazi njega kojega se ne može tražiti" (cit. u Devčić, 2003, 146). Smatram da vjera i razum moraju biti otvoreni za suradnju ako želimo dokučiti puninu iskustva vjere, i u tom smislu slažem se sa stavom Mela Thompsona da iskustvo vjere čak ne mora biti uvijek drastično i rezervirano samo za one koji su na pragu da pronađu novu vjeru! Za njega općenito iskustvo vjere uključuje osjećaj preispitivanja, nove spoznaje i vrijednosti svetosti i dubine (Thompson, 2003, 17). Zato imamo dvije moguće opcije: Prvo, zadovoljiti se religioznim iskustvima vjere koja čini se s jedne strane ne nude razumska objašnjenja, a opet s druge strane ne nude neko nadnaravno božansko iskustvo koje bi bilo razlog ostavljanja razumskog. Ili, drugo, prihvatiti da je Bog transcendentno biće, te da za iskustvo trebamo tražiti nadnaravnu objavu. Zašto pentekostalci inzistiraju na iskustvima vjere? Prikazat ćemo pentekostna iskustva vjere kako bismo objasnili značenje koje iskustvo vjere ima za obogaćivanje života vjernika?

I. Opća iskustva vjere

Opća iskustva vjere, koja prema Thompsonu (2003, 17) uključuju osjećaj preispitivanja, nove spoznaje i vrijednosti svetosti i dubine od nas traže ili zadovoljenje religioznim iskustvima vjere koja nadilaze razumska objašnjenja ali ne nude neko nadnaravno božansko iskustvo koje bi bilo razlog ostavljanja razumskog, ili prihvaćanje da je Bog transcendentno biće od kojega za iskustvo trebamo tražiti nadnaravnu objavu.

Prije nego sagledamo što je iskustvo vjere, razmotrit ćemo što je vjera. Vjera kao religija ili sustav može imati potpuno drugačije značenje od 'velikog pouzdanja' u nekoga ili nešto, u našem slučaju u Boga. Ankica Marinović Bobinac u svome radu "Dimenzija religioznog iskustva u Hrvatskoj" piše kako rezultati socioreligijskih istraživanja u Hrvatskoj pokazuju da je dominantan tradicionalni tip religioznosti ili kako je ona naziva, kolektivistička religioznost (Marinović, 2005, 342). U praksi, vjera je danas opće prihvaćena kao nekakvo nasljeđe od svojih predaka, životni stil, ceremonija ili folklor (održavanje svoje tekovine) unutar određene religijske grupe. Mel Thompson u knjizi *Filozofija religije* (2003, 3) pretpostavlja da ako je Richard Dawkins iz Oxforda u pravu, onda bi ljudi mogli 'pokupiti' neku religiju putem svojih roditelja ili nekih drugih ljudi na isti način kako 'pokupe' neki virus!

Postoji potreba da povučemo liniju između ovog koncepta i vjere koja se izražava pouzdanjem u Boga. U Bibliji, točnije u Poslanici Hebrejima 11,1 piše: "Vje-

ra je jamstvo za ono čemu se nadamo, dokaz za one stvarnosti kojih ne vidimo”. Jamstvo za ono čemu se nadamo ili kako kaže hrvatski rječnik, veliko pouzdanje u Boga, postavlja potpuno drugačiji temelj za razmatranje iskustva vjere od onoga samo religioznog pristupa ili kolektivističke religioznosti. Vjera u kršćanskog Boga, iako često sagledana u skupu nekih regula i pravila koja sadrže osnovna moralna načela, u svojoj osnovi razotkriva Božji poziv i odgovor na ljudsku egzistenciju. Kršćanski Bog ne samo da se sâm objavljuje, već se objavljuje čovjeku kako bi mu otkrio svoje planove. Kršćanski vjernik svoju vjeru izražava upravo pouzdavajući se u Božja obećanja, glede spasenja, života i eshatologije. Stoga će Celestin Tomić (2006) s pravom istaknuti da “vjerovati u kršćanskom smislu nije samo prihvatiti neke istine, neki svjetonazor, neki sustav spasenja” jer naša vjera nije ni “ideologija, mit, utopija” a nije ni “samo jedna od religija.” Kršćanstvo je naime, “vjera u osobnog Boga, koji nam se objavio u Isusu Kristu, koji je Osloboditelj čovjeka od svih njegovih tjeskoba, od svih strahova, usamljenosti, napuštenosti, od grijeha i kazna, od bolesti i smrti.” I još više, naša vjera je “siguran odgovor na sve životne probleme. I ta se vjera temelji na sigurnosti događaja spasenja koji dostižu svoj puni dovršetak u Isusu Kristu” (Tomić, 2006). Biblija sama raspoznaje dva oblika vjere: vjeru kao duboko pouzdanje u Boga i vjeru u postojanje Boga. Vjeru u postojanje Boga imaju i đavli, kako to opisuje Jakov u svojoj poslanici: “Ti vjeruješ da ima samo jedan Bog. Dobro činiš! I đavli to vjeruju i – dršću (Jak 2,19).” Mel Thompson stoga piše da se “vjerovati u nešto odnosi na predanost i povjerenje” a “vjerovati da je nešto istinito jednostavno znači smatrati neku tvrdnju točnom, bez obzira da li su u pitanju osobni razlozi ili ne” (2003, 54). U tom smislu i Nikola Dogan (2003, 150), pišući o desakralizaciji, spominje Weberovo tumačenje, naime “svijet više nije začaran, nego racionalan, odnosno odčaran ili raščaran” te s obzirom da moderan svijet ne odbacuje vjeru, već mnoga istraživanja pokazuju da je potreba za vjerovanjem čak u porastu, onda možemo zaključiti da je vjera puno više od potrebe čovječanstva za Bogom, koji samo potiče čovjeka ka boljitku. Vjera ima posebnu svrhu u životu vjernika, ona je tu da poveže čovjeka sa svojim Stvoriteljem, u kome je pouzdanje za život danas i život na vijek.

U konačnici, vjera kao garancija onome čemu se nadamo, ima zadaću da nas i vodi u spoznaju Boga. Upravo tu i pronalazimo razlog zašto razmatramo iskustvo vjere kao temu. Važno je napomenuti da vjera ne isključuje razum i ne bi smjela biti izuzeta logičkom razmišljanju. “Vjera ima prvenstvo u smislu pretpostavke i nužnog uvjeta, a razum u smislu krajnjeg cilja, jer upravo za čim vjernik teži je razumska spoznaje onoga što vjeruje” (Devčić, 2003, 30). Jednom predivnom molitvom Anzelma (*Prosligion*), koju spominje Ivan Devčić u svojoj knjizi (2003, 32), možemo ovaj dio zaključiti progovarajući o svrsi molitve: “Ne tražim da te shvatim kako bih vjerovao, već vjerujem da bih te mogao shvatiti”. Vjera vodi k iskustvu, a iskustvo k razumskom razmatranju i shvaćanju onoga u što vjerujemo.

II. Iskustvo vjere

Iskustvo općenito može se opisati kao ono što je vezano kako uz osjećaj iskustva (ono što tvrdim, znam dolazi kroz ono što sam vidio, čuo, kušao, namirisao, do-dirnuo ili imao osjećaj, emocije o nečemu) tako i uz promišljanje u kojem kori-stimo analitičko-deduktivnu metodu za zaključivanje.

S obzirom na to da smo predstavili vjeru u dva aspekta, a svaki od njih ima svoje područje iskustva, onda bi naizgled bilo potrebno da i iskustvo vjere pro-matramo iz ta dva ugla. Budući da kršćanska vjera ima jedan i zajednički izvor, Bibliju, možda bi ipak bilo prihvatljivije, umjesto da ih gledamo kao dva različita paralelna iskustva, da ih promatramo kao jedno linearno iskustvo koje ima dva nivoa spoznaje. Devčić, razmatrajući načela sinteze vjere i razuma, donosi od-govor Ivana Pavla II. koji potvrđuje ovaj pristup. Naime, Ivan Pavao II. poziva se na I. vatikanski koncil koji je istaknuo: “postoji dvostruki red spoznaje, različit ne samo prema počelu nego i prema predmetu: prema počelu jer u jednom spo-znajemo naravno razumom a drugom božanskom vjerom; prema predmetu, jer pored onoga što može dostići naravni razum, dano nam je gledati skrivena otaj-stva u Bogu koja se ne mogu spoznati ako nisu objavljena odozgo” (Devčić, 2003, 37). Za razumijevanje iskustva vjere potrebno je zapravo u tumačenju pojava u svijetu uključiti dva početla, kako to navodi Devčić (2003, 100), naime “jedno tvarno i jedno duševno, kojima ujedinjenim u ljudskom biću odgovara tijelo i pokretna duša” jer iskustvo vjere zapravo obuhvaća cijelu osobu, “i um i emocije, vrijednosti i odnose - i čini se da dodiruje najosnovnije, temeljni osjećaj vlastitog ja” (Thompson, 2003, 17).

Prvi nivo iskustva vjere možemo pronaći u Božjoj tvorevini. Ono što vidi-mo, dodirujemo, kušamo, čujemo i mirišemo. Nikola Dogan (2003, 68) stoga ukazuje na Aristotelovu misao da “na temelju razumske spoznaje čovjek posred-stvom analogije iz svega stvorenoga, iz prirode možemo spoznati Boga. Štoviše, on može otkriti i kakav je Bog u sebi, njegov bit i narav, jer između Boga i čovjeka postoji mogućnost prave spoznaje.” Drugim riječima, možemo Boga iskusiti ako se očima vjere malo dublje zagledamo u prirodu, tj. Božju tvorevinu. Pavao u poslanici vjernicima u Rimu piše: “Jer njima je očito ono što se može doznati o Bogu: Bog im je to zapravo objavio. Uistinu, njegova se nevidljiva svojstva, njego-va vječna moć i božanstvo, promatrana po njihovim djelima opaža od postanka svijeta” (Rim 1,19-20).

Iskustvo Božje tvorevine ne nalazimo samo u stvaranju, već i u održavanju, tj. brizi o svome stvaralaštvu. To možemo nazvati providnost. Božja providnost - “vjera da se Bog pobrinuo da imamo sve što treba - podrazumijeva da priroda izražava Božji cilj” (Thompson, 2003, 194). “Čovjek je sav ovisan o Bogu Stvorite-lju i Životvorcu” (Dogan, 2003, 100).

Istraživanja pokazuju da se religiozni ljudi zadovoljavaju razumijevanjem Božje egzistencije. Općeprihvaćeno vjerovanje je da Bog postoji i ako sam dobar Bog će me nagraditi, a ako sam loš Bog će me kazniti. Ankica Marinović u istraživanju religioznog iskustva u Hrvatskoj zaključuje da su Hrvati pretežno religiozni, a da je samo manji broj ljudi imao duboko iskustvo vjere. U prilog istraživanju prikazuje tablicu različitih religioznih iskustava, gdje zapažamo kako u postocima iskazuje razliku od onih ljudi koji imaju neke trenutke kada osjećaju da Bog postoji, pa do onih koji su doživjeli snažno nadnaravno iskustvo koje im je promijenilo život. Ta okvirna formulacija razrađena je s deset varijabli (dobro poznatih iz istraživanja religioznog iskustva od W. Jamesa do danas), što je vidljivo iz tablice:

Tablica 1. Različita religiozna iskustva

Varijable	%
Ima trenutaka u kojima osjećam da postoji Bog	76,5
Imam osjećaj da me Bog poznaje i čuva	67,3
Doživio sam da su mi molitve uslišane	55,4
Osjećam da s Bogom mogu biti u dodiru	40,1
Doživio sam da me Bog kaznio	28,3
Doživio sam čudesno iskustvo koje me je učvrstilo u vjeri	22,2
Doživio sam djelovanje Duha Svetoga	22,1
Doživio sam nadnaravno iskustvo koje ne mogu objasniti	13,5
Doživio sam bliski kontakt sa zlim	7,9
Doživio sam snažno nadnaravno iskustvo koje mi je promijenilo život	5,7

* Postotak ispitanika koji su potvrdno odgovorili ("da"). Razliku od 100% čine ispitanici koji su odgovorili ("ne") (2005, 347).

Ovi podaci pokazuju da između onoga što ljudi osjećaju i onoga što su doživjeli postoji razlika te da religiozni ljudi imaju vrlo malo ili nikakvo nadnaravno vjersko iskustvo, pri čemu se vjersko iskustvo zapravo svodi na ritualnu praksu, odlaske na misu, izvršavanje sakramenata i izražavanje određenih molitava. Posebna religiozna iskustva nalazimo u hodočašćima i u vršenju dobrih djela. Vjernici čine određenje radnje kako bi ugodili Bogu. Njihovo iskustvo je žrtva, i to žrtva Bogu koja je zahvala za Božju providnost ili čak zalog za ono što očekuju od Boga. U takvom pristupu vjere vjernici mogu donekle vidjeti rezultate svoje vjere ili doživjeti neko dublje vjerničko iskustvo vjere. Njihove nade ostaju da će Bog u onaj dan uzeti u obzir sve njihove žrtve i patnje. Tako su glad, bolest i drugi problemi s kojima se vjernik suočava dio Božjeg plana za njih ili, kako se voli reći, njihov križni put.

S druge strane, vjernici koji su izabrali da odu dalje od religiozne prakse te da svoje pouzdanje stave u Boga za svaki aspekt svoga života, kroz takvo pouzdanje imaju dublje iskustvo gdje Bog nadnaravno provida za njih.

U Evanđeoskoj pentekostnoj tradiciji vjersko iskustvo zauzima značajan prostor. Bog je dobar i on je izvor svakog dobra, Biblija uči da je on ljubav što znači da on za vjernika želi najbolje. Ako pratimo Isusovu radosnu vijest, onda možemo vidjeti da je njena poruka vjerniku da on spašava, da se brine za njegove materijalne i zdravstvene potrebe. Radosna vijest također poručuje da se Bog brine i za emotivne i mentalne potrebe vjernika. Kako je vjera garancija za ono što se nadamo, onda bi vjera kao veliko pouzdanje trebala voditi u dublje vjersko iskustvo. Kao što vjera vodi u iskustvo, tako nevjera udaljava od tog iskustva.

Isusovu službu na zemlji obilježila je poruka da je “Kraljevstvo nebesko nadohvat ruke”. Drugim riječima, ono je tu. Pisac Poslanice Hebrejima malo pobliže opisuje ovo i ukazuje da je Isusovom žrtvom pocijepan zastor koji nas je odvajao od svetinje nad svetinjama (Iskustvom Božje prisutnosti). Izraz “nadohvat ruke” označava da je Kraljevstvo nebesko tu, ono se očituje: hromi hodaju, slijepi gledaju... Kada je Isus išao u svoj rodni kraj, naišao je na nevjeru svojih sugrađana. Marko (6:5) zapisuje: “Ne mogaše ondje učiniti ni jedno čudo, osim što ozdravi nekoliko nemoćnika stavivši ruke na njih. I čudio se njihovoj nevjeri”. Ovaj primjer nas dovodi do zaključka da je za natprirodno iskustvo potrebna vjera koja je veća od vjerovanja da Bog postoji. Vjera jest jamstvo onoga čemu se nadamo. Danas postoje mnoga svjedočanstva kako su ljudi iskusili vjeru na nadnaravan način te su bili ozdravljeni ili su doživjeli nadnaravno providenje za svoje potrebe. U Novom zavjetu postoji zapis kako je Isus jednom nahranio pet tisuća ljudi sa pet kruhova i dvije ribe (Mt 14,13-21). Izraelski narod napušta Egipat, te prolazi kroz pustinju i to traje 40 godina, obuća im se nije trošila, Bog je davao vodu iz kamena, a hrana je padala sa neba.

III. Duh Sveti i obraćenje – Pentekostni pristup

Posebno vjersko iskustvo koje kršćanin može iskusiti je iskustvo Duha Svetoga. Duh Sveti je prema Bibliji treća božanska osoba. Isus Krist je navijestio svoju smrt i uskrsnuće, te je dao do znanja svojim sljedbenicima da ih ne ostavlja same, već da će doći dan kada će Bog izliti Duha Svetoga na njih. Navijestio je Joelovo proročanstvo: “U posljednje dane, govori Bog: *Izlit ću Duha svoga na svako tijelo i prorocat će vaši sinovi i kćeri, vaši će mladići gledati viđenja, a starci vaši sne sanjati*” (Dj 2,17). Tome obećanju su svjedočili apostoli na dan pedesetnice, a kasnije još mnogi Isusovi sljedbenici. Povijest pamti krizu Duha ili odsutnost Duha, što je dovelo do različitih pokušaja objašnjenja tog iskustva. I ako vjera i razum surađuju, “drugim riječima, vjera pomaže razumu da pogleda preko sebe, uzdigne svoj pogled ponad vlastitih granica i prestane biti svoj vlastiti talac” (Devčić, 2003, 38), za nadnaravno iskustvo postoji trenutak kada ono naravno prestaje. Ako na-

ravno prestaje u tom trenutku, onda razum mora za taj trenutak prestati tražiti racionalno objašnjenje. “Vjera, doduše, ima svoj *lumen fidei*, iz čega proizlazi posebna sposobnost spoznaje i sigurnosti u istinitost spoznatog. Kod naravne vjere to su razni znaci kojima onaj kome vjerujemo dokazuje svoju vjerodostojnost, a kod nadnaravne to je nutarnje rasvjetljenje, jer se Božja milost ne ograničuje samo na otkupljenje nego ima i rasvjetljujuću (spoznajnu) ulogu” (Devčić, 2003, 39). Iskustvo Duha Svetoga u modernoj povijesti počelo je sa Pentekostnim pokretom u drugoj polovici devetnaestog stoljeća. To probuđenje je izraz društvenog i teološkog nezadovoljstva među skupinama niže i srednje klase. Sljedbenici ‘svetoga probuđenja’ nisu odobravali bezbožništvo u većini denominacija, kao i sve veće bogaćenje te nedostatak jednostavnosti u crkvama. Formirali su nove vjerske zajednice, predane da traže savršenstvo u Kristu. Ti bivši metodisti, presbiterijanci i baptisti doživjeli su ponovno izlivanje Duha Svetoga poput rane crkve opisane u Djelima apostolskim (*History of the Pentecostal Movement*). Iza toga je slijedilo posebno izlivanje Duha Svetoga, poznato pod nazivom ‘Azusa ulica’. Iskustvo koje su imali zapisano je u istoimenoj knjizi: “Jučer je Novozavjetna crkva doživjela svoj Pentekost. Imali smo blagoslovljeno vrijeme. Muževi i žene pod djelovanjem sile ležali su na tlu posvuda u dvorani. Nebeska atmosfera potresla je i nju. Nikada do sada nisam čuo takvo pjevanje. Bila je to nebeska melodija. Činilo se da dolazi neprestano sa prijestolja Božjeg” (Bartleman, 2006, 45). Pentekostno iskustvo, zaključuje Stanko Jambrek, je pokret obnove koji donosi nekoliko bitnih promjena u življenje i djelovanje tradicionalnih kršćanskih zajednica. Mijenja način bogoslužja i slavljenja uvodeći živo pjevanje i slavljenje s naizmjeničnim svjedočanstvima iz dinamičnoga odnosa s Bogom po Duhu Svetome. Darovi Duha Svetoga se upotrebljavaju u življenju i bogoštovlju, posebice dar govorenja u jezicima, tumačenje jezika, riječ mudrosti i dar ozdravljenja. Naglašava se da su darovi Duha iz Prve poslanice Korinćanima 12,8-10 osnova Božjeg osposobljavanja mjesne crkve za služenje. Krštenje u Duhu Svetomu pak daje vjerniku dublju osjetljivost za duhovnu stvarnost i aktivnosti kako Duha Svetoga tako i Sotone i njegovih demona, te duhovnu silu koja se pokazuje u sposobnosti slavljenja, naviještanja evanđelja, oslobađanja i nadvladavanja zla (Jambrek, 4).

Nikola Dogan zaključuje da čovjek jeste duhovno biće: “On je Početak i Svršetak svega. Bog je čovjekov izvir, ali i čovjekov uvir, temelj i cilj svih stvari koje jesu, koje su bile i koje će još biti” (2003, 109). Tek kada čovjekov duh biva ispunjen Božjim Duhom, čovjek postaje ono kompletno biće, zemaljsko i nebesko.

Put k dijalogu s Bogom, dolazi kroz obraćenje. Mel Thompson objašnjava da obraćenje obuhvaća i novi pogled na svijet i novi, integrirani osjećaj vlastitog ‘ja’. Navodeći Williama Jamesa on kaže da točno to iskustvo “dovodi do promjene u načinu na koji doživljavamo vanjski svijet, kao i do promjene samosvijesti” (2003, 24). Iskustvo obraćenja doživljenog kao poziv na obraćenje, poziv upućen

od Boga živoga, naime, u tolikoj mjeri zahvaća cjelokupnu čovjekovu egzistenciju da od onoga koji ovo iskustvo doživi traži doista radikalne odgovore: odaziv ili oglušivanje o poziv, za ili protiv, da ili ne, pristajanje ili odbijanje. Indiferentan se na tako važan doživljaj jednostavno ne može ostati (Tadić, 1998, 368). Stipe Tadić govoreći o obraćenju ponovno se osvrće na Williama Jamesa i navodi četiri temeljne značajke ovog iskustva: a) onaj tko je doživio (autentično) vjersko iskustvo nema primjerenih riječi kojima bi mogao izreći taj doživljaj. Naime, onome tko to nije doživio ne može se opisati kvalitetu i ushit toga doživljaja. U takvu doživljaju "zahvaćena" je ili "obuzeta" cjelovita osoba; nadalje, b) budući da se vrijednost i kvaliteta toga doživljaja ne mogu izreći riječima, proizlazi da ga se mora neposredno doživjeti, odnosno iskusiti. Oni koji ga nisu doživjeli odnose se prema onomu koji ga je doživio na potpuno neprimjeren način. Spoznajna vrijednost toga iskustva doima se kao uvid u dubinu istine: "Otvorile su mi se oči". To su prosvjetljenja, otkrića puna značenja i važnosti. Ona su ujedno i norme ponašanja za budući život: "Ništa više neću raditi kao ranije"; također, c) takva su stanja relativno kratkotrajna, ali upečatljiva. "U trenutku se doživi vječnost". U naknadnom sjećanju nemoguće ih je potpuno rekonstruirati ili pak u budućnosti voljom prisilno dobiti. Od tih trenutaka i/ili za te trenutke onaj koji ih je doživio – živi. I konačno, d) u takvu doživljaju, unatoč vlastitoj poniznosti, osoba nije "objekt" događanja, iako osjeća "obuzetost" nekom višom silom (1998, 366).

Obraćenje koje su propovijedali Ivan Krstitelj, Isus i njegovi učenici, i koje je središnja poruka Biblije, sačinjava: pokajanje za grijeh, uspostavljanje novog saveza s Isusom kroz krštenje, što vodi ka novom rođenju. Nikodem, farizej i pismonožanac, pitao je Isusa: Kako da baštinim Kraljevstvo nebesko? Na to Isus mu odgovara, da ako se ne rodi nanovo od Duha i vode, neće moći ući u Kraljevstvo Nebesko. Obraćenje nije puko kajanje i žalovanje zbog onoga što smo učinili, već duboka promjena u ponašanju koja je vidljiva svima.

IV. Vjerska iskustva vode putem spasenja, ljubavi i zajedništva s Bogom

Obraćenje jest povezano sa spasenjem. Nikola Dogan zato kaže da je kršćanstvo u svojoj biti "govor o Božjem zahvatu u ljudskoj povijesti u kojemu Bog, snagom svoje ljubavi, oslobađa samozarobljenog čovjeka, izvodi svoj narod iz ropstva u slobodu, donosi puninu života i tako pruža čitavoj povijesti nadu i nutarnju silnicu" (2003, 365). Čovjekova grešnost je bespomoćna i jedino moguće rješenje je Božji spas. Čovjek ne može sam sebe spasiti, ne može učiniti dovoljno dobrog, kako bi kompenzirao svoj grijeh za nagradu. Zato Isusov križ nudi pomirenje između Boga i čovjeka. Predivna slika koja oslikava odnos Boga - Oca i čovjeka -

dijete Božje, je priča o odbjegli sinu. Razvratni sin je potrošio svoje nasljedstvo i završio kao sluga koji ima manje od svinja svoga gospodara. Ta slika prikazuje ljudsko duhovno siromaštvo. Otac svaki dan izlazi da pogleda na put da li se njegov sin vraća i u trenutku povratka otac reagira upravo suprotno od toga kako bi mi reagirali. Grli sina, oprašta mu, pere ga od sve prljavštine (grijeha, krivnje i osude) te mu daje novu odoru i prsten, što označava novi identitet. Bog spašava čovjeka od zaslužene kazne, od odvojenosti od Božje Svetosti i vodi ga u novi život koji ima za konačnicu vječnost.

Sve nas ovo vodi putem ljubavi. Najkompliciranija za razumjeti, najviše opisana, najviše opjevana, jeste ljubav. Što ukazuje na jednu, ako ne i najdublju potrebu ili potragu čovjeka, potragu za ljubavi. "Kršćanstvo je u svojim korijenima i svojim pojavnim oblicima u biti religija ljubavi" (Dogan, 2003, 403). Bog je ljubav, a Bog je centar kršćanstva, što vodi ka zaključku da je ljubav glavna kršćanska vrednota. Hvalospjev ljubavi, kaže otprilike ovako, da mi je i ovo i ono, a da ljubavi nemam, ništa mi ne bi vrijedilo. Zatim Pavao zaključuje: "A sada: ostaju vjera, ufanje i ljubav – to troje – ali najveća je među njima ljubav" (1 Kor 13,13). Nikola Dogan izjavljuje da od svih mogućih relacija koje čovjek ostvaruje, najvažnija i najkvalitetnija je ljubav. "Ljubav je susret dviju osoba u najdubljoj tajnovitosti njihova bića" (2003, 107).

Ljubav nas pak izravno vodi k uspostavljanju bliskog odnosa sa Stvoriteljem. Nikola Dogan završava svoju knjigu riječima da je "čovjek tražitelj Boga i dok ga ne nađe, on nema mira", da smo mi puni čežnje "za izgubljenim Bogom ... tražitelji Boga kroz čitavu povijest" (2003, 424). Postanak i kraj čovjeka, obilježava susret sa Bogom. Ono što biblijska poruka donosi je izmirenje sa Svetim i zajedništvo sa Svetim. Kroz vjeru možemo iskusiti da Bog nije negdje daleko ili sa strane, nezainteresiran, već da je on tu, blizu, na dohvat ruke samo trebamo posegnuti. Dakle religija se može definirati kao veza čovjeka s onostranim bićem (Dogan, 2003, 32). Starbucksov skup rukopisa može pomoći da nam da ideju o kakvom odnosu je riječ. Zapis muškarca u dobi od četrdeset devet godina, koji je vjerojatno jedan od tisuću kršćana koji su napisali gotovo identičan doživljaj kaže da je "Bog više stvaran za mene nego li ijedna misao ili stvar ili osoba za koju osjećam pozitivnu prisutnost, a još više kada živim u skladu sa zakonima koji su zapisani u mom tijelu i umu... Ja razgovaram s njim, kao sa suputnikom u molitvi i hvali, i naše zajedništvo je predivno. On mi odgovara iznova i iznova, često u riječima tako jasno izgovorenim tako da izgleda kao da ih je moje vanjsko uho prevelo u ton, ali uglavnom u jakom mentalnom dojmu" (William, 2011).

Zaključak

Vjerničko iskustvo jest linearno, ono započinje sa religioznim nasljeđem ili po-

trebom da onostrani Bog brine se za one stvari koje mi ne možemo kontrolirati, na neki način počinje kao prvi koraci djeteta koji uči hodati. To je najveličanstveniji događaj, u kojem nevjernik postaje vjernik. Takvo linearno iskustvo mora imati svoju početnu točku, ali zato nema završnu točku. Odnos s Bogom je odnos koji započinje u ovome životu i traje u vječnost. Vjera nije nasljeđe, niti identifikacijski sinonim, vjera je puno više od toga. Vjera je sredstvo koje nas vodi u jedno iskreno, duboko i predivno zajedništvo s Bogom Ocem, za što je teško naći riječi koje bi opisale takvo iskustvo.

Pentekostni pokret je ponovo otkrio tu predivnu zajednicu sa Bogom, koja postaje zajednica sa Duhom Svetim. Možda se na prvi pogled, vjersko iskustvo pentekostnih kršćana ne razlikuje od drugih, satkano je od molitve, obraćenja, ljubavi i zajedništva. Ali ako pobliže promotrimo iskrenog pentekostnog vjernika moći ćemo uvidjeti da to iskustvo vodi u novu stvarnost, razumski nedostupnu. Ta stvarnost podrazumijeva nadnaravni susret i druženje s Bogom, koje potom rađa razumijevanjem Boga i njegova nadnaravnog djelovanja.

Vjernik s pentekostnim iskustvom opremljen je i spreman pomoći drugom čovjeku da se otvori Bogu, jer iz iskustva zna da je svemogućí Bog uvijek spreman pomoći da vjernikovo duhovno iskustvo ne ostari ni izblijedi, već bude svakim danom upečatljivije i svježije.

Literatura

- Bartleman, Frank (2006). *Azusa ulica*. Izvori, Osijek.
- Devčić, Ivan (2003). *Bog i filozofija*. Kršćanska sadašnjost, Zagreb.
- Dogan, Nikola (2003). *U potrazi za Bogom*. NIPOS, Osijek.
- History of the Pentecostal Movement*. Christian Assemblies International. Pristupljeno 10. siječnja 2014, <http://www.cai.org/bible-studies/history-pentecostal-movement>
- Jambrek, Stanko. "Pentekostni pokret: Razvoj i teološke karakteristike". Pristupljeno 26. ožujka, 2014, <http://www.epc.hr/files/File/download/pentekostni-pokret.pdf>
- Marinović Bobinac, Ankica (2005). *Dimenzija religioznog iskustva u Hrvatskoj*. Institut za društvena istraživanja, Zagreb.
- Spinoza, Baruch (1957). *Teološko-politički traktat*. Beograd.
- Tadić, Stipe (1998). *Religiozno iskustvo – neistraživana i/ili neistraživa dimenzija religije i religioznosti*. Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb.
- Thompson, Mel (2003). *Filozofija religije*. Feber & Zgombić plus, Zagreb.
- Tomić, Celestin (2006). "Vjerujem u Boga". *Veritas*, 4/2006. Pristupljeno 8. siječ-

nja, 2014, http://www.veritas.hr/arhiv/ver2006/ver04_06/bozjaric.htm
William, James, *The Varieties of Religious Experience. A Study of Human Nature, Lecture III: The reality of the unseen*, (Februar, 2011), University of Virginia Library: Pristupljeno 8. siječnja, 2014, <http://web.archive.org/web/20110221111241/http://etext.lib.virginia.edu/etcbin/toccer-new2?id=JamVari.sgm&images=images/modeng&data=/texts/english/modeng/parsed&tag=public&part=3&division=div1>

Bernard Mikulić

Pentecostal experiences of faith

Summary

This article discusses Pentecostal faith experiences and their meaning in enriching lives of believers. Article points on two levels of cognition or so called 'experiences of faith': religious experience of faith and great self-commitment. Experiences of faith can differ not only experientially, but also by their intensity and depth. This article firstly discusses what faith is, secondly what experience of faith is, and finally what we consider as experience of faith. In first part, general experiences of faith are discussed, especially difference between religious experience and experience of as we called it, great self-commitment. Second part of the article provides an overview of great self-commitment meanings, actually experiences of the Holy Spirit activity in believer.

Key words: faith, experience, self-commitment, reason, soul, repentance, salvation, love, Holy Spirit

